

Izveštaj sa 23. sednice Odbora za zaštitu životne sredine Narodne skupštine Republike Srbije

Sednica Odbora za zaštitu životne sredine održana je 5. juna 2013, sa osnovnom temom upravljanje otpadom u Republici Srbiji. Dnevni red obuhvatio je razmatranje Izveštaja o upravljanju otpadom na teritoriji Republike Srbije i primere dobre prakse upravljanja otpadom u lokalnim samoupravama.

Sednici su osim članova Odbora, prisustvovali i predstavnici Ministarstva energetike, razvoja i životne sredine, predstavnici Agencije za zaštitu životne sredine, predstavnici Odbora za zaštitu životne sredine Stalne konferencije gradova i opština, predstavnici regionalne deponije Duboko iz Užica kao i predstavnici nevladinog sektora.

Sednica je započela predstavljanjem Izveštaja o upravljanju otpadom na teritoriji Republike Srbije, koji je izneo Nebojša Redžić, načelnik Odeljenja za registar zagađivača u Agenciji za zaštitu životne sredine. Osnovne tačke izveštaja su:

komunalni otpad

- podaci sa teritorije Srbije se prikupljaju u nacionalni i lokalni registar zagađivača, kao i kroz dnevne izveštaje o vrsti sakupljenog otpada
- tokom 2011. generisano je oko 2,7 miliona tona komunalnog otpada (što je oko 1 kg otpada po glavi stanovnika), dok je sakupljeno oko 2,1 miliona tona
- primećen je porast dnevnih količina otpada što između ostalog pokazuje i uspešnost načina prikupljanja podataka
- količine u komunalnim preduzećima su oko 700t manje zbog velikog broja divljih deponija koje ponovo nastaju na istom mestu ukoliko se ne postave posude za odlaganje

industrijski otpad

- godišnje se u industriji generiše oko 5,6 miliona tona (ne uključujući otpad iz rudarstva), dok dodato oko 20.000 preduzeća generiše oko 270.000t otpada
- od ukupne sakupljene količine oko 69% čini pepeo iz TE, dok je ostatak iz prehrambene i ostalih industrija
- oko 85% ovog otpada ostaje (odložen je) u postrojenjima u kojima je nastao
- najčešći način tretmana ove vrste otpada je reciklaža organskih materija iz otpada

posebni tokovi otpada

- najveći problem u ovoj oblasti predstavlja dostavljanje podataka agenciji

medicinski otpad

- tokom 2011. godine generisano je oko 3.000t (što je oko 0,4kg po glavi stanovnika), od čega je 2.800t infektivni otpad, važno je napomenuti da medicinske ustanove ne prepoznaju druge tipove otpada koji se generišu u njihovim objektima, ovde se prvenstveno misli na komunalni otpad
- postorjenje za preradu medicinskog otpada dobilo je 79 medicinskih centara, a 652t ove vrste otpada se u njima prerađuje

ambalažni otpad

- tokom 2011. godine generisano je oko 346.000t ambalaže na tržištu, dok je prerađeno oko 96.000t, tako da je postavljeni cilj od 10% prerade ove vrste otpada premašen, odnosno prerađeno je 14,5% otpada

opšti podaci iz Izveštaja:

- tokom 2011, izdate su 1162 dozvole za upravljanje otpadom
- Strategijom o upravljanju otpadom cilj predviđen za 2014. godinu bio je da broj stanovnika obuhvaćen sistemom sakupljanja otpada bude 75%, ali je ovaj procenat već tokom 2011. dostignut, odnosno iznosi 77%
- tokom 2011. bilo je nekoliko akcija čišćenja lokalnih deponija i od prijavljenih 516, očišćeno je 213
- tokom 2012. planirana je izgradnja 33 gradska reciklažna centra

Milica Vojić Marković, predsednica Odbora za zaštitu životne sredine Narodne skupštine Republike Srbije

- Kakvo je stanje kada je u pitanju opasan otpad?
- Šta je sa medicinskim centrima koji nisu dostavili informacije o medicinskom otpadu koji se često nalazi i netretiran na komunalnim deponijama?
- Da li se sakupljeni podaci iskoristljivi i da li ima neke vrste sankcija za one koji ne dostavljaju podatke? Takođe, na koji način narodni poslanici mogu da utiču na to da podaci budu dostavljeni Agenciji?

Mirko Grubišić, pomoćnik ministra, Ministarstvo energetike, razvoja i životne sredine

- na žalost inspekcija nije u mogućnosti da proveri da li su svi dostavljeni podaci tačni, odnosno da li su svi koji su u obavezi dostavili potrebne izveštaje Agenciji
- procenjuje se da na svaku zaposlenu osobu u reciklažnom sektoru kojih je trenutno oko 15.000 ima bar još 3 osobe koje rade u neformalnom sektoru (sakupljači sekundarnih sirovina)
- bilo je problema u dobijanju lokacijske dozvole za izgradnju deponije za medicinski otpad
- u oblasti elektronskog i električnog otpada samo oko 15% sakupljača je prijavilo količine otpada, pa se razmišlja da se u zakon unese i stavka o uvozu ove vrste otpada i plaćanje takse na uvoz

Aleksandra Tomić, članica Odbora za zaštitu životne sredine Narodne skupštine Republike Srbije

- postavlja se pitanje relevantnosti statistike koju imamo o otpadu, što dovodi u pitanje tačnosti podnetih izveštaja
- uz Izveštaj bi trebalo dodati i informacije o tome da li su količine koje su u izveštaju objavljene adekvatne
- takođe, predlog je da se uz Izveštaj dostave i informacije Agencije za borbu protiv korupcije o količinama uvezenog/izvezenog otpada, kao i da inspekcijски organi predstve Odboru za zaštitu životne sredine rezultate svog rada

Gordana Čomić, članica Odbora za zaštitu životne sredine Narodne skupštine Republike Srbije

- očekuje se da pregovori o pristupanju EU odnosno poglavlje 27. bude najteže, zato je između ostalog važno da svi podaci budu relevantni kako bi svi dokumenti i strategije koji iz njih proizađu bili održivi i sprovodljivi
- na žalost, dosadašnje odluke nadležnog Ministarstva u oblasti životne sredine su bile političke i nanele su nenadoknadivu štetu životnoj sredini
- kampanje koje se bave pitanjem otpada (o reciklaži, o selekciji) koštaju, a svakako bi ih trebalo nastaviti
- Šta su do sada najveće prepreke u sakupljanju i obradi podataka u 2012. godini?
- Da li se članovima Odbora za zaštitu životne sredine mogu dostaviti spiskovi svih koji Agenciji ne dostavljaju podatke o otpadu, a obavezni su to da učine?

Mirko Grubišić, pomoćnik ministra, Ministarstvo energetike, razvoja i životne sredine

- i pored prvobitnih protivljenja zbog gašenja Agencije za hemikalije, sva merenja i nadgledanja i dalje funkcionišu jedina razlika je što to sada ne radi zasebna Agencija, već odeljenje pri Ministarstvu

Nebojša Redžić, načelnik Odeljenja za registar zagađivača u Agenciji za zaštitu životne sredine

- novih problema u sakupljanju podataka nema, ali da bi se rešili stari prikupljaju se informacije od komunalnih inspektorata i inspektora životne sredine (Agencija nad njima nema ingerenciju), takođe do sada su korišćeni podaci regionalnih inspekcija, a sada se traže podaci i od lokalnih
- uspostavljen je i novi elektronski informacioni sistem, u kom se arhiviraju svi podaci, a u saradnji sa Regionalnim centrom za životnu sredinu (REC: <http://www.rec.rs>) pripremljena su uputstva za merenja zagađenja u vazduhu
- važno je naglasiti da Agencija nema mehanizam da utiče na to da svi neophodni podaci budu dostavljeni

Ivan Karić, član Odbora za zaštitu životne sredine Narodne skupštine Republike Srbije

- današnji sastanak se održava na dan zaštite životne sredine, a tema obeležavanja ovog dana je bacanje hrane. Da li Agencija možda ima podataka o ovoj oblasti u Srbiji?
- Zeleni Srbije, stranka koju predstavljam, se zalaže za osnivanje posebnog Ministarstva za prirodne resurse i zaštitu životne sredine.

Nebojša Redžić, načelnik Odeljenja za registar zagađivača u Agenciji za zaštitu životne sredine

- prema sakupljenim podacima 1/3 komunalnog otpada čine otpatci hrane

Radiša Milošević, predsednik Odbora za zaštitu životne sredine, Stalna konferencija gradova i opština

- lokalne samouprave i JKP na žalost nemaju dovoljan kapacitet za sakupljanje podataka o generisanju i sastavu otpada

- na žalost, primetno je da tema životne sredine i dalje nije visoko na listi prioriteta
- veoma je diskutabilan podatak da je 77% teritorije Srbije pokriveno organizovanim sistemom sakupljanja otpada
- danas u Srbiji funkcioniše 6 regionalnih deponija, od čega 3 kroz koncesiju
- iako je predviđeno da u okruzima funkcionišu ekološki inspektori, njih nema i ukoliko ih ima nemaju zadovoljavajući kapacitet

Jelena Dogandžić, stručna saradnica za zaštitu životne sredine, JKP Duboko

- za sada Duboko je samo deponija za neopasni komunalni otpad, ali bi u narednom periodu mogla da prima i druge vrste otpada
- Čajetina i Bajina Bašta ne dovoze otpad na deponiju, a iz svih ostalih opština koje su obuhvaćene ovom deponijom kamioni ovog JKP-a redovno sakupljaju otpad
- mesečno se sakupi oko 4-5.000t otpada, a svaki kamion se na ulasku u deponiju meri, a zatim se vrši sekundarna separacija sakupljenog otpada, a ostatak se nakon selekcije deponuje
- deponija ima i deponijsku laboratoriju gde se vrši kontrola otpadnih voda i prečišćavanje, a akreditovane laboratorije rade dodatna ispitivanja
- primetan je nedostatak primarne selekcije koja je osnov za funkcionisanje deponije jer se sekundarnom separacijom dobije maksimalno oko 7% reciklabilnih materijala
- u Užicu je u toku pilot projekat primarne selekcije otpada (odvaja se posebno suvi, a posebno mokri otpad, a model je preuzet iz opštine Čačak u kojoj se na ovaj način selektuje oko 30% reciklabilnih materijala). Primarnu selekciju sprovodi lokalno JKP u Užicu, dok je JKP Duboko nadležno za sakupljanje i odlaganje otpada kako u Užicu, tako i u regionu
- problem predstavlja i činjenica da nisu definisani drugi tokovi otpada, a najveći problem predstavlja pepeo iz domaćinstava, kao i nedefinisani tok klaničnog otpada, dok medicinski ima svoj regulisani tok
- Duboko ima dobru saradnju i sa ostalim regionalnim deponijama, tako da iako je Subotica pri kraju sa pripremom tehničke dokumentacije, prvo će razviti princip primarne selekcije, a tek nakon toga će započeti sa radom regionalna deponija
- Užice takođe ima i kroz IPA projekat prekogranični zajednički projekat sa opštinom Tuzla o primarnoj selekciji u školama koji je pomogla Regionalna razvojna agencija. Trenutno se pokušava da se ovaj projekat razvije i u ruralnim delovima i možda i drugim opštinama koje su uključene u Duboko

Vladimir Radojčić, generalni sekretar Zelene inicijative

- Zelena inicijativa predstavlja koaliciju 22 organizacije civilnog društva koje su se tokom 18 meseci bavile pitanjem održivog sistema upravljanja otpadom u Srbiji
- brojne akcije širom Srbije su održane na kojima se uglavnom promovisala primarna selekcija otpada
- jedno od važnijih postignuća ovog projekta je on-line adresar reciklažnih ostrva u Srbiji (<http://www.zelenainicijativa.rs/reciklazniadresar/>) gde se

mogu pronaći postojeća reciklažna ostrva, ali istovremeno prijaviti novootvorena

Vladimir Pavlović, koordinator Centra za evropske integracije, Beogradske otvorene škole

- veoma je važno da kada otpočnu pregovori o poglavlju 27, organizovati sektorske skupove, gde Odbor za životnu sredinu Narodne skupštine može biti idealno mesta za ovakve otvorene razgovore na kojima bi učestvovali i ostali zainteresovani sektori

Mirko Grubišić, pomoćnik ministra, Ministarstvo energetike, razvoja i životne sredine

- kako je u pripremi izmena Zakona o upravljanju otpadom, najveći akcenat će biti na primarnoj selekciji, kao i izgradnji reciklažnih ostrva
- očekuje se da set novih zakona iz oblasti životne sredine bude u Skupštinskoj proceduri krajem ove godine

Izveštaj pripremila Valentina Đureta,
Beogradski fond za političku izuzetnost (BFPE)